

A „MURAKÖZ“ megjelenik minden vasárnap.
 Előfizetési árak:
 Egészévre 4 frt. — kr.
 Félévre 2 frt. — kr.
 Negyedévre 1 frt. — kr.
 A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
 Izlazi svaku nedelju
 Čena mu je :
 Na ošlo leto 4 frt — kr
 Na polleta 2 frt — kr
 Na četvert 1 frt — kr
 Sva pisma i pošiljke nai se pošiljaju „Uredničtvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela u Čakovcu.

VEGYESTARTALMU HETILAP I NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. — IZLAZI SVAKU NEDELJU

(B) Felnyitva fekszik előttünk édes hazánk ezredéves történetkönyve, melynek hófehér lapjaira ragyogó aranybetűkkel van felírva hajdani dicsőségünk, míg a borús idők emlékei reájuk fekete vonásokkal jegyezték fel.

Az első lap oly csodás világról regél, melyben óriás harcokat vívnak az ősapák, utódaiknak hazát szerzendők. Apostoli szent királyok nevei egy—egy oldalon.

Odább forgatunk s az 1240. évek lapján gyászos események remegtetik meg sziveinket. Tatárcsordák égetik fel hazánk viruló kalászmézeit; pusztítva öldökölnek. Bujdosó lett a nemzet. Idegen országokban kóborolt király, s midőn évek múltán honába visszatért:

„Szerte nézett. — s ném lelé
 Honját a hazában!“

Majd több lapon át újra régi dicsőségre bukkanunk „Daliás idők“, melyben a magyarnak oly nagy volt hatalma birtokai miként:

„Magyar tenger vizében hűnyt le
 Eszak, kelet, dél hullócsillaga!“

Átlapozunk néhány századot s az egyik lap oldalán ezt látjuk:

A magyar nemzet mint egy síró gyászkeserű áll egy babérkoszorúta ravatal körül, melyen eme mondat hirdeti a nemzeti bánatot:

„Meghalt Mátyás király: oda az igazság! — S ekkor az égről egy tündöklő csillag hullt alá a semmiség óceánjába. — a magyarnak őrcsillaga!“

Zord időket, vészes napokat jelez a fekete irás. A félhold törökje ostromolja az árva hazát. Felsőhajt a fájó honfisziv: „Nemzeti nagylétünk nagy temetője Mohács! És ezentúl a könyvnek minden egyes lapja fekete betűkkel van teleírva Százados éjszakák. A nemzet tetszhalottként mély álomban szenderég. Hiába pengeti lantját az alvó nemzet felett a kesergő dalnok:

„Ebredt nagy almaidból.
 Ebredj Árpád fia!“

hiába! mert a lidércnyomás alul azt csak a szabadság virradása ébresztendi fel.

Végre beállott az idők telje. A magyar nemzet szabadságának **Messiása** megszületett, s hirdeti a megváltás ígét! A könyv lapján aranyzámokkal ragyog az évek éve:

1-8-4-8.

Hollófelhők mögül kel fel a nap s bitor-sugarát a leendő hősök komor arczatjára

szórja. Az óra üt. Kibontva a szabadság lobogója. Harangoznak. A nemzet esküre emeli jobb kezét:

„A magyarok Istenére esküszünk!
 Esküszünk: hogy rabok tovább nem leszünk!“

A könyv tizenötödik lapjára vérvörös betűkkel eme szent nap van felírva:

„Márczius 15!“

A zsarnokság éjjelét éloszlatá a szabadság lényes hajnala!“

És most te szent nap: márczius 15! leborulunk áldott emlékezeted előtt

Már nem dörögnek a csaták ágyúi, már kihamvadának a harci örtűzek. A béke galambja lebeg most hazánk felett, s lengeti a reménység zöld galyát. Visszanézünk a mulba, s szívünkben az édesbús emlékezet szikrája lángra gyúl, mert ma ünnepet ülünk.

Ma van márczius tizenötödike. Ünnepet ül e napon a nemzet, a nép nyert jogainak diadalünnepét. Ünnepet zeng a sajtó, szabadságának örömmünnepét.

Légy áldva márczius tizenötödike! mert te benned énekelt legforróbb honszerelmet a szabad szívből fakadt szabad szó! Te benned csegett fel először e nemzeti zsoltosma:

„Talpra magyar, hia haza!
 Itt az idő — most vagy soha!“

És most, e szent napon, egy szabad nemzet fiaí hő imát rebegnek a magyarok Istenéhez s örömkönyveket pergetnek a vértanúk virágos sírhalmaira

És míg magyar lesz a földön s a kivált szabadságról magyar dalt zengedeznek unokáink: mindaddig élni fogsz te a honfiszivében. . . . te, piros hajnalnak dicsó ragyogása. márczius tizenötödike!“

Elni fogsz te örökön örökké! —

Csarnok.

Bójtí prédikáció.

Oly korban élünk, mely a külsőségnek hódol és a külsőség személyesítőjét, a divatot bálványként imádja. Igen, a külső minden, de a mit a külső rejt, az semmi!“

Mondhatjuk, a külsőség korunk jellemvonása: miért is helyesen a külsőségek korának nevezzük. Ebből kiindulva, következő uralkodó tényezők rövid illusztrációját adjuk: A szegény nagyon teszi magát, s uri módon jár. A gazdag fitogtatja erszényét s tulságosan hui. Az ugorkafára fölkapaszkodott a nagyságost játsza.

Ez a kis illusztráció csak annak szól, a ki azt magára veszi, de a végén csattan az ostor és ha csattan, annak is szól, a ki azt magára sem veszi. Az pedig így szól:

Mit tudunk és mit nem tudunk? Az első kérdést illetőleg azt válaszoljuk, hogy tudunk verőfényes napon órákig sétálni, bálókba, koncertekbe járni, adósságot csinálni, egy szóval, uraságot játszani. Ez magában véve nem nagy baj ugyan, ha az ember sza-

bad óráiban az üde levegőre kijár, bálók, koncertek meg éppen az emberek kellemes időöltésére és multságára rendeztetnek, azok ellen nem tehetnek kifogást. Az adósság-csinálás pedig a magyar váltótörvényben gyökeredzik, lehet-e az ellen kifogással élni?

A második kérdést illetőleg válaszolhatunk: Nem tudunk takarékoskodni és a viszonyokadta körülményekhez alkalmazkodni. Az pedig nagy baj. Mert bálókba, koncertekbe járni multságos lehet ugyan, de pénzbe is kerül! És mostában a bálózó, koncertező közönség válogatós. Ha hölgyeink a régi szokás egyszerűségéből kivetkőzötten, a divat mániájának tömjénezenek, a legújabb divatu ruhába öltözködnek, s e tekintetben egymással vetélkednek: és aki a legszebben, legdi-vatosabban öltözködni tud, az a nap hősnője, primadonnája.

Hiszen az igen szép hölgyeinktől, hogy ők külsejükre oly nagy gondot és fáradságot fordítanak, azt nem is kifogásolhatjuk, de ha, a divatnak annyira rabszolgái, hogy sem pénzt, sem időt nem kímélnek, csakhogy annak a molóchnak, mit a jelenkor divatnak nevez, tömjénezenek, méltán lehet kifogást emelni. Legyen az a egresszabb, legcsunyább, csak divatos legyen, ha még a legdrágább is, azt nekik megszerezni kell, még a föld alól is sőt k o n t ó r a is.

Igen helyesen mondtuk, „kontóra“ is, mert a kontó korunk szülöttje, divathölgyeink kedvence, nagy szerepet játszik édes anyjánál a divatnál. Miért is a divat a kontó édes anyja, s ennél fogva a kontó a divat természetes leánya.

Nem csoda tehát, ha férjemuraméknak és a papáknak minden farsang alkalmával borsózik a hátuk, hiszen a farsanggal bál és koncert együtt jár, és igen természetes, hogy a hol bál és koncert van, ott divatszerű ruhának is kell lenni. És bizony nem csekély-ség nap-nap mellett hallani kék színű, rózsaszínű, vörös színű, zöld színű, fehér színű, atlasz, selyem, olyan meg amolyan csipkékkel diszitett, virággal, vagy virág nélkül ékített, egy-két- három rőfös vagy méteres uszálylyal ellátott legújabb francia divatu ruhákról beszélni.

De mindez még csak hagyján! A farsang sem tarthat örökké, elmúlt és vele minden zaj, bál és koncert. Itt a bójtí megkezdődtek a szomorúság napjai. Szabó, cipész, divatárus ajtót nyitnak egymásnak. Kontó fizetésre várnak. A meghívó jegyek tért engednek a váltó-óvásoknak, a váltó-óvások meg az executoroknak. És mi marad hátra? Az árendás előlegezi az utolsó negyedévi bért és a hivatalnok fizetési éve 1—3 havi nyugtá-lyal bevándorol valami üzletember Wertheim kassájába.

Csodálkozhatunk-e, ha korunk divathölgyei mindezekkel szemben szemben a legnagyobb lelki és testi nyugalmat tanusítják és a holnapról nem gondoskodnak, hiszen gondoskodnak a mamácskák és papácskák! És gondoskodnak is, de arra nem, hogy fiatal csemetéjüket zsenge korában arra tanítsák, miként kell a főzőkanalat forgatni, sütni, varrni, hogy leányaikból jó gazdaasszony, szeretetteljes nő váljék. Persze korunk mamái és papái ezt be nem látják. Arra való a szakácsné, hogy főzzön, süsön, a szobaleány és varrónő, hogy varrjon, míg a kisasszonykák a zongoránál ülnek. És bizony eljő még az idő, amikor főznének és varrnának is, csak volna mit!

Ádám.

H I R E K.

— Tűz. A.-Vidoveczen f. hó 2. d. u. 5 óraker tűz támadt ismeretlen okból. Elégett 3 pajta, gazdasági eszközökkel. A kár 800—1000 frt. Az épületek biztosítva nem voltak.

— Lapunk mult számában megemlékezvén az izr. nőegylet javára rendezett purim-ünnepélyről, azon óhajunknak adtunk kifejezést, vajha az izr. fiatalság ezentúl nagyobb tekintettel volna a magyar nyelvre. Eme megjegyzésünkre a rendező-bizottság egyik t. tagjától hosszabb levelet vettünk. A levél azonban későn jutván kezünkhöz, csak lapunk jövő számában közölhetjük.

— Köszönet nyilvánítás. A „csáktornyai takarékpénztár részvénytársaság“ f. évi február 26-án tartott közgyűlésén a csáktornyai kisdéd-óvó egyesület alapítókéje szaporítására 25 frtot szavazott meg. Ezen összeg átvételét az egyesület nevében köszönettel nyugtázza:

ÁNGYÁN KÁLMÁN
egyf. pénztárnok.

— A csáktornyai kisdéd-óvó-egyesület javára rendezendő műkedvelői előadás — mint értesülünk — a husvétii ünnepeket követő héten tartatik meg. A műkedvelők már túl vannak az olvasó próbákon, s most szorgalmasan gyakorolják a hangsúlyozást, mimikát, plastikát. E végből gyakori összejövetelekre szentelnek időt. Mindenesetre dicséretes törekvés a jó ügy érdekében; oly fáradozás a mely önmagában, s az emberbaráti cél előbbvitelében keresi jutalmát. Emellettük, hogy Csikynek hatásos színműve, a „Czifra nyomorúság“ kerül színpadra. A szerepek következőleg vannak kiosztva: Bálnai Gusztáv számtanár-csós: Verbancsics Nándor ur, Bella huga; Zakál Tercsi k. a., Sodró Antal, iroda tiszt; Greakovics János ur, Zsófi neje; Szigethy Erzsik, a., Eszter, rokona; Zakál Nelli k. a., Osoma Bálint napidíjas irnok; Belányi Tivadar ur, Mádi Simon, tiszteletbeli segédfogalmazó; Boda József ur, Poprádi Endre; Kollay Lajos ur, Tarczali Jenő; Noe Ferenc ur, Zegerneyi Parthenia; Péterffy Janka k. a., Mézesné; Horváth Delinke k. a., Murok Márton, ügyvéd; Wisztner Henrik ur. Egy két mellékszerep csak később fog betöltetni.

— Zalamegye tanügye. Megyénknek valóban buzgó kir. tanfelügyelője figyelemre méltó

jelentést állított össze a megye 1883. évi tanévi népoktatási állapotáról. Lapunk ezek tere nem engedi meg ezen jelentés egyes részleteit közölnünk, azért csak is a legfontosabb és legérdekesebb statisztikai adatok közlésére szorítkozunk. Zalamegye tanköteleseinek száma: 61,155 Vallás szerént: 55,361 rom. kath. 1858 hely. - 1221 ágost. mózes hitü: 2652. Nemzetiség szerént: 47,241 magyar, 10,342 horvát, 2,954 vend, 618 német. A megyében volt összesen 401 iskola 14 áll. elemi, 64 közs. elemi, 6 fels. népiskola, 5 polg. iskola; 256 rom. kath. 20 hely. 19 ágost. és 17 mózes hitü iskola. 350 iskolában a tanítási nyelv tisztán magyar volt. Tisztán horvát volt 29 iskolában, horvát magyar 11, magyar vend 7 német-magyar 2 iskolában. A tankerületben alkalmazva volt 578 tanító (522 férfi, 56 nő). Iskolai könyvtár volt 45. A terjedelemre nézve kiválóbbak között van a csáktornyai közs. isk. 1635 kötettel és a csákt. polg. isk. 566 a perlaki elemi isk. 375 kötettel. Az iskolák összes kiadása tett 331,817 frtot.

Vettük a „Gondúzó 24. számát, mely változatos tartalma mellett, még ünnepi számnak is mondható, mert Jókai Mór születése napjának hatvanadik évfordulóját ünnepli meg még pedig oly módon, mint azt hazánk egyetlen lapja sem tette és mely méltó a nagy férfinhoz, hazai irodalmunk büszkeségéhez. Mert csakugyan helyesen említi L. . . s, a cikk kitünő írója, hogy: „Első eset, hogy magyar író oly általános ünnepeltetésben részesüljön a királyi családtól le a legutolsó magyar kunyhóig.“ Köszönet érte a hazafias érzelmű kiadónak.

E cikket követi: „Salmadi Pál politikai tanácsai Gelsey Mihályhoz.“ satyra Tót Endrétől; „Az új főispán,“ regény Tolnai Lajostól; „A király kegyelme.“ Mikszáth Kálmántól; „A végzet,“ regény, Margitay Dezsőtől; „Ki tette?“ elbeszélés, Kazár Emittől „Székely támad, székely bánja,“ történeti regény P. Szatmáry Károlytól; A gránátköves asszony, Marlitt E. legújabb regénye, fordította Mártonffy Frigyes. Ezeket követi a boríték érdekes tartalma u. m. A magyar gazdasszony, vegyesek, talányok, talányfejtők és szerkesztői posta. A minden vasárnap megjelenő „Gondúzó“ előfizetési ára: negyedévre 1 frt 50 kr. egy hónapra 50 kr. Az előfizetési pénzek Székely Aladár kiadó tulajdonos-

hoz küldendők: Budapest, VII, Dobóterezs 14. Figyelmeztetjük olvasóinkat a kitünő lapra melyből a kiadó mindenkinek szolgál mutatóváusszámmal ingyen és bérmentve, ki e végre hozzá fordul.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban. Ennek az Ausztria-Magyarországban is gyökeret vert életbiztosító társaságnak 1884 évi június 30-án lefolyt 36-ik üzleti évről szóló és az 1884 december 11-én megtartott rendes közgyűlésén felolvasott jelentése magyar fordításban is előttünk fekszik. Kivesszük belőle a következő főadatokat: A lefolyt év eredménye rendkívül kedvező volt. Ez évben 7340 biztosítási ajánlat érkezett a társasághoz 63 992,275 frc. értékben. Ebből elfogadtatott 6264 ajánlat 54 979,875 frc. összegben, melyért a megfelelő számú bárcczak kiállítottak. A díjbevételek a viszontbiztosítókért kiadott összegek levonása után 13, 685,885,84 frc. volt, a miben 1.934,453,87 frc. első biztosítási év díjai is foglaltatnak. A kamatszámra egyenlege 3,448,370 frc. volt és a díjbevételekkel a társaság évi jövedelmét 17,134,226 frc-ra emelte. Az év folyamában a társulathoz intézett és általa kifizetett életbiztosítási bárcczakból eredő követelések 6,124,323 frcot tettek ki. A kiházasítási és vegyes szerződésekből származó követelések, melyek lejártak, 2,570,177,60 francra rugtag. Bárcczak visszavásárlására 1.144,108,86 frc. adatott ki. A biztosítási alap, mely a szerződések kivételét biztosítja 3,712,522,19 francal emelkedett A realizált aktívák teljes összege az üzleti év végén 87,284,420 frc. volt. E számjelszám nem vétetvén tekintetbe a tárcza vételárán felvett értékeinek értéktöbblete, minthogy ezek az értékek nem realizáltak és így nem is tekinthetők azonnali nyereség forrásául. Ez értéktöbbletnek azonban nagy jelentősége van; szilárdítja a biztosítékokat, melyeket a társaság nyújt. Tőkésítések 1,661,957,50 frc. a britt kormány értékeiben, 1,621,447 39 frc., az indiai és gyarmati kormány értékeiben, 16,635,290,83 frc., idegen állami értékekben, 1,600,148,02 frc. vasuti részvényekben és elsőbbségben 25 466,510,52 frc., vasuti és egyéb kötvényekben 14,453,178, 65 házakban, köztük a társaság hazai Bécsben és Budapestben, 12,042,488,06 frc. jelzálogokban és 8 1303,408,23 frc. egyéb értékekben

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA“

S O L.

Cela hiža je vu gibanju. Jednu krmjenu svinju su denes v jutro zaklali. Jako cvilenje nije joj moglo pomoći.

Kada je vun dala svoju paru s vužganom slámom joj doli osmudiju ili s kropom opariju šćetinje, postružeju njenu kožu, dobro ju izpereju, onda ju izrežeju.

Vezda gazdarica gleda, da ovu vrednost pospravi. Vu hiži svaki pomaže. Na velikom ognju vu lešćenom kotlu se mašća vun cvre koju s jednom merom vu čebre vlevljeju, gde na belo zamrzne, blizu se na tvrdo kryne čurke kuhaju vu vreloj vodi. Tam s širokim nožem na falačke izrežeju meso, da je vu čurke nadenu, i vu klobasice, koje se dugo moraju sušiti na dvih količih. Ovdí pripravljaju šunku, koju vu platno zamotanu, budu obesili vu jednom vuglu pod dimnjakom, da ostane nepukvarena. Na velikom stolu su najznameniteši d li i strani razprostrte. I gazdarica se veseli, kad si vidi ormare i komoru napunjenu za celo leto.

Ova spravina, na kojoj počiva ufanje cologa leta, bi se hitro pokvarila i za hranu nebi na hasen bila, prez jedne najprostete ali najhasnoviteše začinke, to jest prez soli. Jeden falaček nezsolenoga mesa za kratko vreme dobi hudu duhu i počne gniliti. S čim je topleši i mokreši zrak, s tim predi počne gniliti. Zato koleju svinje vu zimi. Meso i slaninu osoliju. Osoleno meso se po uši, prez da bi se pokvarilo, i dugo obstoja, ali ni za navek. Sol nam vno go hasna donaša. Nebi imali prez nje slaninu niti šunke, od koje jeden falaček samo na svetke vrezemo niti klobasice, koje svaki rač ipa

S soljom soliju takajše i meso, koje si ladjari spravljaju, kad na veliki put idu. S pomoćjum osolene govedine moreju ladjari više let po morju hoditi, i samo negda—negda dobiju frišku hranu, ako na suhu zemlju dojdeju. S soljom spravljaju veliku vnožinu ribah, i to su hering, šćunka, sardela, s kojimi orsag ve iku trgovinu tira, tak da je i vu malim selu dobiti. Sol se kak začimba hasnuje vu hrani i živine takaj ljubiju sol. Prez soli bi naše hrane netečne bile. Nazadnje i poljodelstvo ima vu njoj nekakovu hasen. Iz ovih vnoгих hasnov se vidi, da prosta sol je jedna od najhasnoviteših rudah.

Ako bi hasna koje stvari polek njezine vrednosti sudili, bi se jako vkanili. Na prvo mesto bi onda diamanta deli, koj je neizmerno dragi a ipak nikakovoga hasna ne donaša, ako ga ne rabiju glažari za rezanje glazi. Na zadnje mesto bi onda deli železo vuglenje, sol i vapno, koje su jako fal, a ipak su potrebneše kak drago kamenje, koje nam nije nikakov hasen. Bog je to drugač odredil, ar je najvekšu važnost dal železu i soli, koje su najbolje potrebne, da si svaki siromašni človek priskrbi more, kada je vu velikoj množini stvoril; diamantu pak je jako malo važnost skazal, da ga je jako malo stvoril i vu nepoznatih orsagov vu najbolje v kraj spadajućih kutih skril.

Sol, kak svaka prve vrednosti stvar, jako se obilno najde. Morje koje je samo 38 jezer milionov hektarav veliko, ili drugač naše zemeljske kruglje tri fertalje zavzeme i koja voda je tak gluboka i tak velika, ona neizmerno vno go soli ima vu sebi lavan toga još se najdeju vu vno go m

orsagu vu zemlji velike solne rudnice, iz kojih sol kopaju. Ova sol koja se zove „kamenita sol“ se samo po farbi razlikuje od morske soli koja je gustokrat žuta-črtenkasta, negda fiolične farbe, modra ili zelena. Takve solnice su vu Marmaru i vu Erdelju. Ove solne vretine (Šuhatag, Slatina) mortí od onud dobiju svoj slani tek.

Najznameniteša solenica je blizu Krakova vu Galiciji (Polski orsag). Više kak iz 400 metrov gluboke jame ju vun doneseju. Dugša je kak 200 vur hoda, a široka 40 vur hoda. Vu ovoj solnoj rudnici su cele solne hiže, cirkve, koje su tak široke, da njim človek niti kraja ne vidi, a s svojimi vulicami, križeimi puti i prestori celo ga varaša čimju. Ovom podzemeljskomu varašu nikaj ne fali; božju službu u obslužu, vaju va solnatoj kapelji, tam su i stani rudarskih težakov, takaj i štale za konje, koji su k delu potrebni, to sve je iz sol, napravljeno.

Stanovnikov j jako vno go, ter sto i sto delavcov se tam narodi i vumre, prez da bi gda bil gori na zemlji i sunce videl. Vno go lampašov gori navek i razsvetiju ovaj solnati varaš a njihovi traki se odbijaju od stene, ter se na nekojem mestu tak vidi, kak da bi sve od glaza bilo, negde pak su se božje farbe vu dugi. Kaj si mislite deca od ovoga čudnovitoga varaša? Jeli ste kada čitali ili čuli k tomu podobnu pripovešt? Kakva svetlost je vu ovih kristalnih cirkvah kad se svetlost od jezero gorećih sveč odbija na svetloj steni, a od onud se pak na sve strani svakojačke farbe razprostiraju!

Poleg se svetlosti ipak. verujte mi, nije ov podzemeljsk. stan tuliko vreden kak vaš; sloboden čisti zrak je ovdj, koj vam vaše grudi napunjuje; Vaša je sunčana svetlost koju niti jedna druga svetlost nadomestiti nemre.

Vu ovih solnih rudnicah je lahko do soli dojt. Vu velikih falatih ju kopaju kakti kamenje vu kamenitih rudnicah. Vnogi put je sol tak čista, da ju tak vu prodaju pošleju; negda pak ju moraju čistiti, tak da ju vu vodi raztaliju a onda vu kristale složiju Blizo morja ležeći orsagi, kak Tajljanska, Francuzka i. t. d. najveć morskou sol hasnuju. Ovu sol tak dobiju: Blizo morja poiščeju nizku zemlju, gde skopaju jaine ne jako gluboke, nego široke; onda vu jame koje solne mlake ili soln: vrte zoveju, pustiju morskou vodu. Kad se jame napuniju, pak je razdeliju od morja. To se samo po letu dogadja. Sunčena toplota pomalem izhlapi vodu; sol pak koja već ne najde dosta vode, da bi vu njoj raztaljena ostala vu kristalsku koru se sgusne, koju s grabljami vun pobiraju. Ako na jeden tanjir slanu vodu vlejemo i na sunce ju denemo za malo vreme ono dobino kaj se vu solnih mlakah zbiva. Vun zvlačenu sol vu kupe namečeju, gde se voda doli scedi, i gotova je sol.

ZABAVA.

Stara Jalža

(Pripovest.)

Stara Jalža je bežala k zemeljskom gospodinu, dobro je znala, da ga vu ovom vremenu doma najde. I tak je bilo, — baš onda je drugiput zajtrekuval. Nije bil dobre vole jer je ovu noć pri kumu malo već stepel, tak da je ni moget razlučiti mesoca od zvezdih. — Kak je Jalža svoj posel na pre dala, s prvine ju je nikak ne štel razumiti, na zadnje se je na sirotu ženu stepel: zabadava se je branila: da ona zato nemore, baš ako su i njoj dosta kvara napravili oni tolvaji!

Kad se je naklel Gospodin, dal je zapreči i odpelal se je k sudcu. Zabadava su mu govoreli, da s dečki nebude nikaj skončal...

Već smo čuli, da je onaj dečko, koj te tu šalu s misli, prvi bil vu selu; i zval se je Sandor. Vu Sandoru bilo je mnogo talingah, ali i puno nekovich vlastitostih, za koje je pohvala a ne špotanja zaslužil. Bil je razpušćeni i velike zube je imal, bitki se nije vugibal, — ali zato neprijatelj je bil svakoj vkanjivosti i ljubil je pravicu. Nije se jedenput dogodilo, da ako su slabesoga buhali, obranal ga je, i nije samo jednomu vkanjivcu, lieumercu i zločestnjaku povedal istinu ili vu oči ili pak po vratu. Lahko je većinil kajti roditelji su mu se dobro držali vu imetku, a siva su si tak čuvali kak oči svoje.

Sandor je taj celi posel za šalu držal pred sudcem. Za sigurno je sam sveti duh nadehual zemeljskoga gospodina, da nešteru staru babu zdrvmi obskrbi za celo leto. Bormes je čisto prav većinil, barem budu molili za njega; sam itak — veliju — nigdar nemoli. More biti, da je i k takooj hiži hotel drva odpraviti gde su svehe, ali vd toga hotel se je predi s milostivom gospom spominati.

Sudce je poznal svoje ljudi, i samo se je smejal nad Sandorovim govorom. Ali gospodin se je razsrdil kak kača, i morti bi bil skopal Sandoru oči, da polag sudca nebi hajduk stal. Zato se je zadovolil stim, da je na Sandora nekoliko lopovov nametal.

Toga tituluša naj si za sebe zadržiju gospodin — odgovori Sandor — kaj se pak drv dotiče: ne tajim da sem bil vu šumi; a da bi tko drugi bil tam, nemislim. sam sem bil, ja sem pomogel starim tecam; ako sem na mesto kite pograbil debelo drvo, naj mi bude za zgovor, da je već noć bila i nisam dobro videl; ako pak je preveć odišlo is šume, naj se s tim batriviju gospodin, da s tim menje dojde vu peklenSKU pećnicu. Medtim toga, zutra sem štel gospodinu reči za tezaštvo, ali kajti smo već skupa. i tu rad primem peneze.

Zemeljski gospodin nije bil utli človek vu okolici; ali kvar se je moral povratiti, Sandor je moral dvadeset i pet frii platiti. Gospodinu bi rajše bilo dvadesetpet boti ali vu sadašnjem vremenu to nejde tak lahko.

Sandor je appeliral i stem su se rezisli. Sirota Jalža je velikoga straha zdržala, jer ni joj je iz glave išlo, kaj joj je gospodin rekeli.

Veđa je pripoznala, da ako se dva tučeju, tretjemu je najbolje vugnuli se, — ali je bilo keeno. Znala je dobro, da srditi gazda iskal bude nekoga, nad kim si srđee nasladi i kajti ona stoji k tomu poslu najbliže, ona bude trpela. — Od rende nisu bili još dva forinti splaćeni, nje je štela na svaki način stvoriti. Spobrala je svako ga krajcara, nekaj posudila pod pogodbom „vre odlužim“, dok na zadnje na veselje veliko skup je spravila i te peneze.

Veliju da je srditost i strah zločesti tolmač. Ov zadnji je šepal Jalži, naj ide samo k gospodinu s čim predi s tim bolje. (Kak da bi komu rekli naj skoči vu oroslansku jamu, kajti ako se na polju z njim najde raztrga ga.)

Zemeljski gospodin je prav vu dvoru bil.

— No kaj je? — Nikaj, prosim ponizno, hvala na pitanju. Samo sem donešla išće onoga ostatka. — Sim daj! — Ej kak je razdrapana ova banjka! — Naj huišu smo zebrale? kaj ne? Jalža se je zgovarjala.

— Punim rečim puno je ... veli zemeljski gospodin. Ali je vekše od ovoga to, da vu jeseni renda se zide. Ali smo već pomišljali od toga? To je vu celim, da od veđa nedam vu rendu, ako se polovica na pre neizplati. Razmemo?

S tim je odišel i Jalža je sama vu dvoru ostala.

(Dalje sledi.)

Kaj je novoga?

— Jubileum r. otca papa. Leo XIII. papa bude k letu vu mesecu januaru oblužaval petdesetletnoga jubileuma od prve svete meše, koju je vu rodnom varašu „Carpinetto“ odlučil. Vu Vatikonu i po drugih Talijanskih kleričkih okružnicah velike priprave delaju već vezda, da bude svečanost s tim svetleša. Talijanske aristokratske gospe budu s ovom prilikom jednu jako lepu mešnu opravu daruvale papi. Pius papa IX. koj je pred Leonom XIII-tim bil, je takaj oblužaval petdesetletnoga jubileuma leta 1867.

— Vu ženskoj opravi skruti soldat. Vu Maizieresu poleg Metza se je ove dneve čudnoviti dogodjaj pripetil. Dva tam se nahadjajuči žandari su na metz-diedenhotenskom orsačkom putu jednu sumljivu ženu odkrili. Kad su ju preiskavali, najpredi su našli, — kad su joj sagovinu s obraza zdigli male črne mustače, koji su naj bolje dokazali da to nije žena. Vu tom pogledu još je balje svedočila soldačka oprava, koju su onda našli, dok su već žensku opravu doli strgali. Ta „žena“ bil je jeden prosti soldat od pšačkoga regimenta iz Metza, koj se je po takvim načinu hotel odšetati do francuzke medje.

— Engleze vu Sudanu podjedno ponižuju. Veđa je već peto krvno prelevanje bilo. Vu varašu Kasali bilo je 250 englezki žandarov. Dok jim je nestalo živeža vun su predrli, ali su je neprijatelji sve potukli. I iz drugih mestih, gde su išće bili englezki soldati ili napret iduća vojska, nazad se vlečeju s strašnim borbami, da bi se zjediniili s Wolseyevom vojskom vu Kortibi, ali budu i odonud nazaduvali proti Črlenomu morju. Do jeseni niti nema govora, radi velike vručine, od novoga englezkoga vojuvanja proti Mahdiu, koj nije samo Karthumu, Berberu i drugim znamenitešim varašom gospodar. Ali se niti Englezi nebriniju vezda jako. Naj prepada Sudan bar jedno vreme. Samo to je zlo da bi i Egipat mogel za njim iti. Ali i to je malo proti onomu, koj se vezda pri iztočno Indijskih vratih, okoli Herata i Avganistana pripeča.

— Ruski Orsag, koj je već neštero leto prevzel vu sredini Azie, Buchavu, Khivu države a nazadnje i Mervet, glavno mesto turkomanov, vezda ide proti Heratu i Afganistanu. koj orsag sam deli Rusku od Istvene Indije. Englezki puk je tak uzplamtil kak oroslan; vidi da Jndija, već sto letaja mu kinčovna jama, je vu pogibelji. Do vezda je to sve nestalno, i sam ruski prijatelj Gladston-država je gori se podignula, i ova vidi veliku pogibelj i zagrozila se ruskoj vladi. Jako se oboružava. Već je govor od tabora međ Rusi i Englezi. Vu tim jeden takov dogodjaj stoji pred nami, koj bi mogel na celi svet posljeduhati.

— Nopripravna smrt. Gadanyi Janoš legradski stanovnik je 24 febr. ob 4 vuri popoldan na vulici opal i najedenput vumrl. Doktori su ga pregledali i rekli, da je već od zdavnja imel beteg na srcu i da je taj beteg nad njim jakost vzel.

— Mandl Róbert belički zemeljski gospon se zaručil ove dane s Finaly Angela gdičnom iz Budapešte. Čudaj sreće željimo mladomu paru.

— Plihta Béla sv. jurajski p. notarius zaručil se gdičnom Telegdi Kamilom iz Marcali. Vnogo sreće i zadovoljatva jim želimo!

— Vu Megimurju je bilo pregledavanje odgojiteljstva pastuhov i to 24 febr. vu Čakovskom a 25 vu Prilockom kotaru. Pri pregledavanju su bili: Tanffi Gustav ministerski činovnik od orsaga, Svastics Benó podispan od varmegije i Vrancsics Karoly od kotara zastupniki. Vrana Frigyes predsednik, Baron Neffern Károly, Smodič Elek i Vlačić Gyuro zastupnički člani. Od soldaštva Durrman podoberst fehervarskoga pastuharstva zapovedvik. Vu Čakovcu se pokazalo 18 pastuhov iz med ovih je dobilo 7 dopušćenje. Vu Prilocku 48 pastuhov izmed ovih 26 ima dopušćenje. Mihinjač Miskovoga pastuha je orsag kupil za 700 for. na Belici. Više gazdov je dobilo premiju, a korman je vu obće zadovoljen s medjimurskim odgojiteljstvom pastuhov.

— Ogenj Vu Dolnji Vidovci je 2 o. m. ob 5 vuri ogenj nastal. Zrok se nezna. Zgoreli su 3 škednji s gospodarstvenim oružjem. Kvar je 800—1000 frt. Stanja nisu bila osigurana.

— Februar, staro izkustvo dokazuje, da je ovo najčudnoviteši mesec. Ovo leto se osobito izkazal. Nigdar nije človek prav znal jeli je zima ili protuletje. Tak naprimer 14. je jaka zima bila, 27. pak lepo toplo. Najveksi del čologa februara je dost lepi bil, samo negda negda je mrzel mrz pokazal, da je zima, koj medjutim ničemu naškodil nije, nego je samo bléde devojke očrenil. Letošnji februar je prevzel od marciu-a najlepši kiné: protuletne fijelice, ar su već vu sredini februara cvele. Veđa je samo to za željeti, da se nebi narav premenila i ovo zimu, kaj je vu februaru zamudila, da nebi vu marciusu doprinesla.

— Cirkvene pisme za školsku mladož i za puk. Izdal Glád Ferenc učitelj. Vu Čakovcu, 1885. Nakladom Filipa Fischela. Izdavatelj ovih pismah vu svojem predgovoru, ovak piše: Netrebam ni spominati, kak nam je već zdavnja treba bilo da imamo pšmaricu, za naš puk. Pokehdob da naš p. božen puk vu Megimurju rad popéva i vu cirkvi, i kada putuje k majki božji Bistrički — a neima dovoljan broj pšmicah u molitvenih knjiz cah; — stoga, da tomu pomanjkanju vu pomoć pritečem, ter da ne samo mojim bivšim a i vezdašnjim farnikom, nego i drugim koji su me na to nagovarjali želju izpunim, predajem njim ovo ove pšmice, da s njimi vu pobožnosti hvaliju i dičiju Boga i bl. devicu Mariu. — Gospodi učiteljem pako, — osobito mladjim; ako jim bi napév koje pšmice nepoznat bil, mogu pomoći sa notami. Ova kniga zadržava: pšme pod svetom mešom, advenske, božicne na sv tri kralja, korizmene, vuzmene, trojačke, telovske pšme, ltanije; pšme na čast bl. d. Mariji; za pokojne i t. d. — Čena: 50 kr. Svakomu Megimurcu preporučamo ovu knjigu; prem gg. navučiteljem, ar sve one pšme, koje potrebujeju vu cirkvi, v ovi knjigi najdeja.

CÉNA ŽITKA.

Kuruza na vagi	6.15 — —
Hrž	7.30 — —
Pšenica	7.50 — 7.75
Ječmen	6. — — 7. —
Zob	6.75 — 7. —

Szerkesztő: MARGITAI JOZSEF urednik.

